

Grävarbete i kommunal mark

Hur säkerställa kvaliteten vid utförandet av grävarbeten – från grävstillstånd till garantitidens utgång

8–9 februari 2022, Stockholm

Du kan även delta digitalt på distans!

UR KURSENS INNEHÅLL:

- Hur säkerställer du kvaliteten i utförandet av grävarbeten i kommunal mark? Arbetsprocessen från tillståndsgivning till återställande och besiktning
- Juridiken kring ansvarsfördelning och avtalsskrivning vid grävarbete i kommunal mark
- Hur bör ett grävstillstånd utformas och vad ska det innehålla för krav på ledningsägaren/entreprenören?
- Hur får man entreprenören att följa kommunens grävbestämmelser, både genom avtal och andra instruktioner?
- Hur kan kommunen arbeta med digitaliserad arbetsprocess för att få mer tid till platsbesök och uppföljning av grävarbeten?
- TA-planer vid handläggning av grävstillstånd – när och varför krävs en TA-plan vid grävning i kommunal mark?
- Effektiva rutiner och arbetssätt som kvalitetssäkrar utförandet av grävarbeten i kommunal mark – goda exempel från Lilla Edet, Malmö, Säfte och Ängelholm

FÖRELÄSARE

Anna Berlin

*Enhetschef, Stadsmiljö och trafik,
Lilla Edets kommun*

Christian Arnbom

*Advokat, Advokaterna Gustafsson,
Arnbom & Hedberg KB*

Konrad Mochalski

*Gatuingenjör, Fastighets och gatukontoret,
Malmö stad*

Hans Sundberg

*Gatuingenjör, Gatuenheten,
Säfte kommun*

Jerry Palm

*Gatuingenjör och ansvarig för grävstillstånd
och asfaltsbeläggning, Stadsmiljöenheten,
Ängelholms kommun*

Anncatrin Elversson

*TA-chef, Peab och aktiv i SBSV:s styrelse,
Sveriges Branschförening för Säkrare
Vägarbetsplatser*

Grävarbete i kommunal mark

Hur säkerställa kvaliteten vid utförandet av grävarbeten – från grävstillstånd till garantitidens utgång

8–9 februari 2022, Stockholm

Du kan även delta digitalt på distans!

För att få gräva i kommunal mark krävs i de allra flesta kommuner ett så kallat grävstillstånd. När ledningsägare gräver ner fiber eller annan infrastruktur i kommunal mark är det ofta en utmaning att säkerställa kvaliteten i utförandet och återställandet. Under denna kurs fördjupar du din kunskap om hur du arbetar med planering och genomförande av grävarbete i kommunal mark, från ansökan om grävstillstånd kommit in till dess att garantitiden har gått ut, för att säkerställa kvaliteten på det utförda arbetet.

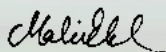
Idag är det allt fler aktörer som behöver utföra grävarbeten i kommunal mark, när nya ledningar ska dras eller renoveras, för till exempel fiber, fjärrvärme, el- och va-ledning. Detta leder till både **ökad konkurrens om utrymmet** i den offentliga marken och **fler pågående grävarbeten i våra tätorter**, vilket har gjort det allt viktigare för kommunen att styra och planera utförandet av grävarbeten.

För att säkerställa kvaliteten i utförandet, från beställning till återställande, ska ledningsägare **planera arbetet** och **ansöka om grävstillstånd** innan de påbörjar ett grävarbete. Av samma skäl har kommunen **grävbestämmelser som ska följas**, med syftet att kunna upprätthålla ett fungerade gatunät i kommunen, minimera störningar och risker både för allmänheten och utförarna samt tydliggöra hur grävarbeten ska utföras så att livslängden på anläggningarna bevaras eller ökas.

Under kursen går vi igenom hur du kan arbeta med **styrning och ledning av grävarbeten i kommunal mark**, som kvalitetssäkrar hela processen från grävstillstånd till återställning av ytan. Du får även **fördjupa dig kring juridiken** som styr ansvarsfördelning och avtalsskrivning vid grävarbeten på kommunal mark, samt möjligheterna till sanktioner och viten vid felaktigt utfört arbete.

Dessutom tar du del av **flera goda exempel på hur man arbetar i olika kommuner**, både i mindre och i lite större, som alla arbetar framgångsrikt med att skapa effektiva rutiner och arbetssätt som kvalitetssäkrar utförandet av grävarbeten i kommunal mark.

Varmt välkommen till kursen!

Malin Ek Lara
Studia

Målgrupp

Kursen vänder sig till dig som arbetar i kommunen som till exempel gatuchef, gatuingenjör, trafikingenjör, driftsledare och gatutekniker. Även andra som är intresserade är välkomna till kursen!

Studia

www.studia.se

PROGRAM DAG 1

09.00 Registrering

09.30 Studias introduktion till kursen

09.40 Hur arbetar du för att säkerställa kvaliteten i utförandet av grävarbeten i kommunal mark, från tillståndsgivning till återställande och besiktning?

- Hur ser arbetsprocessen ut vid gatuarbeten på kommunal mark? Hur arbeta med planering, genomförande och uppföljning?
- Vilka grundförutsättningar är nödvändiga för en kommun för att kunna säkerställa en smidig arbetsgång?
- Hur hänger TA-planen och grävstillståndet ihop? Hur samordna grävstillstånd, starttillstånd och granskning av TA-plan, för att säkra tillgängligheten till olika adresser och målpunkter under pågående arbete?
- Vad bör ett grävstillstånd som minst innehålla? Vad är viktigt att tänka på vid handläggning av grävstillstånd?
- Hur utforma grävbestämmelser som är tydliga för byggherren att följa?
- Tekniska krav vid planering och genomförande av schaktarbete i kommunal mark
- SKR:s handbok "Gatuarbete i tätort" – hur kan du använda handboken i ditt arbete för att utforma tydliga bestämmelser och rutiner för planering och genomförande av gatuarbeten?

Vi bryter för en kort paus mellan kl. 10.45-11.00

Anna Berlin, enhetschef, Stadsmiljö och trafik, Lilla Edets kommun

12.00 Lunch

13.00 Ansvarsfördelningen mellan kommun, ledningsägare/byggherre och entreprenör vid grävarbete i kommunal mark

- Kommunens ansvar som markägare
- Ledningsägarens ansvar som byggherre
- Entreprenörens och underentreprenörens ansvar vid genomförandet av arbeten

Markavtal och nyttjanderättsavtal

- Vad är skillnaden mellan ett nyttjanderättsavtal och ett markavtal?
- När behöver ett markavtal upprättas?
- Vad utgör ett markavtal?
- Vem ska teckna markavtal? Från kommunens sida och från byggherrens sida?

- Vilka krav har kommunen rätt att ställa på ledningsägare i markavtal, till exempel var ledningen ska dras och på vilket djup?
- Vad gäller vid tillfälligt nyttjande av offentlig plats för grävarbete och maskiner/upplag/bodar?

Ledningsrätt och grävstillstånd

- Hur regleras frågorna om ledningsrätt och grävstillstånd i lagstiftningen?
- Hur fatta beslut kring grävstillstånd där det finns en ledningsrätt?

Ersättningsfrågor vid grävarbete på jordbruksarrende eller annan pågående nyttjanderätt?

- Vad gäller vid ersättning för skada, till exempel förlorad skörd?
- Vilken hänsyn behöver göras till pågående skördetider vid grävarbeten?
- Aktuella rättsfall

Vem ansvarar för trafiksäkerhet och att TA-planen följs vid grävarbeten?

- Vilka möjligheter har kommunen att vidta åtgärder för att säkerställa att TA-planen följs?
- Kan kommunen ta ut vite om arbetet inte sköts enligt TA-plan/har tillräcklig säkerhet? Vilket är lagstödet?
- Olycka mot tredje part vid grävarbeten – vem är ansvarig? Aktuella rättsfall

Sanktioner och viten

- Vilka är möjliga rättsliga påföljder när entreprenören gräver utan tillstånd eller inte följer grävbestämmelser?
- I vilka situationer har kommunen rätt att stoppa arbetet? Till exempel när entreprenören gräver utan tillstånd eller inte har sökt förlängt tillstånd då arbetet drar ut på tiden?
- När kan viten användas vid felaktigt utfört arbete eller undermåligt återställande?
- Hur kan kommunen ställa krav på underentreprenörer som utför arbetet åt entreprenören/ledningsägaren?

Vi bryter för eftermiddagsfika mellan kl. 14.30-15.00

Christian Arnbom, advokat, Advokaterna Gustafsson, Arnbom & Hedberg KB

16.30 Första dagen avslutas

PROGRAM DAG 2

09.00 Hur har vi förändrat vår arbetsprocess för att skapa ökad kvalitet vid grävarbete på kommunens mark?

- Planering och styrning av grävarbeten på kommunal mark – hur har vi ändrat vårt arbetssätt för att skapa ökad kvalitet i utförda markarbeten?
- Nya grävningstillstånd – varför ändrade vi dem och vad har vi uppnått med de nya bestämmelserna?
- Avgifter kopplade till grävningstillstånd – hur fungerar våra taxor och kontrollavgifter?
- Hur arbetar vi med uppföljning av krav i grävningstillstånd vid slutbesiktning och garantibesiktning?
- Återställning av gator efter grävning – vem ansvarar för återställningen? Hur beräknas kostnader för framtida förhöjt underhåll?
- Hur arbetar vi mot entreprenörerna så att de känner till och följer kommunens grävningstillstånd?

Konrad Mochalski, gatuingenjör, Fastighets och gatukontoret, Malmö stad

10.00 Förmiddagsfika

10.20 Hur säkerställer vi att entreprenören följer våra grävbestämmelser? Från grävningstillstånd till besiktning

- Grävningstillstånd – hur har vi utvecklat vårt arbete? Rutiner, dokument och blanketter
- Vad kostar det att gräva i kommunen? Mall för uträkning av ersättning
- Hur får du entreprenören att följa grävbestämmelserna? Vikten av tydlig information genom lathundar och checklistor samt fysiska möten och dialog
- Digitaliserat arbetssätt för effektivare arbetsprocess – vad gör beställaren och vad gör handläggaren?
- Grävningstillstånd och besiktning som e-tjänster – hur arbetar vi? Och vilka är vinsterna med nya digitala tjänster?

Jerry Palm, gatuingenjör och ansvarig för grävningstillstånd och asfaltsbeläggning, Stadsmiljöenheten, Ängelholms kommun

12.00 Lunch

13.00 Samförläggning som arbetssätt för minskat antal grävningar och ökad kvalitet vid utförande och återställande efter grävarbete

- Vad skapar kvalitet i ett grävarbete?
- Nya grävningstillstånd som ger ökad tydlighet för entreprenörer – hur ser vi till att de följs?
- Grävningstillstånd – vad behöver vi informera beställaren om vid utförande av grävningstillstånd?
- Samförläggning som arbetssätt för minskat antal grävningar och ökad kvalitet i arbetet – hur arbetar vi? Lärdomar och erfarenheter av ett nytt arbetssätt
- Sanktioner vid fel utfört arbete – vite eller gräva om? Vad lönar sig bäst?

Hans Sundberg, gatuingenjör, Gatuenheten, Säffle kommun

14.00 Eftermiddagsfika

14.30 Granskning av TA-planer vid handläggning av grävningstillstånd – hur säkerställs framkomlighet, tillgänglighet och säkerhet vid grävarbete i tätorter?

- När och varför krävs en TA-plan vid grävning i kommunal mark?
- Avstängningsmaterial som passar schaktarbeten i våra tätorter?
- Korrekta TA-planer – vad bör stå med i en TA-plan för att säkerställa säkerhet, tillgänglighet och framkomlighet för alla trafikanter?

Anncatrin Elversson, TA-chef Peab samt aktiv i SBSV:s styrelse, Sveriges Branschförening för Säkrare Väg arbetsplatser

15.30 Slutdiskussion – vi samlar medskick, tips och idéer för fortsatt arbete på hemmaplan

Anna Berlin och Jerry Palm

16.00 Kursen avslutas

FÖRELÄSARE

Anna Berlin, Enhetschef, Stadsmiljö och trafik, **Lilla Edets kommun**

Anna är utbildad trafikplanerare, och arbetar som enhetschef för Stadsmiljö och trafik, på Samhällsbyggnadsförvaltningen i Lilla Edets kommun. Hon var en av huvudförfattarna till SKR:s handbok Gatuarbete i tätort från 2019, som vänder sig till handläggare, ledningsägare och entreprenörer. Hon har tidigare arbetat på Sweco och i Göteborgs stad. I Lilla Edets kommun har Anna ansvarat för arbetet med att ta fram nya grävbestämmelser baserat på den nya handboken.

Christian Arnbom, Advokat, **Advokaterna Gustafsson, Arnbom & Hedberg KB**

Christian Arnbom är advokat och har lång erfarenhet av att biträda kommuner i tillämpning av PBL, avtal-, entreprenad- och exploateringsfrågor samt i frågor om skadestånd. Han är en mycket erfaren och uppskattad föreläsare och föreläser ofta för kommuner i olika sammanhang.

Konrad Mochalski, gatuingenjör, Fastighets och gatukontoret, **Malmö stad**

Konrad har arbetat med grävningar och grävtillstånd på Fastighet och gatukontoret i drygt 2 år och dessförinnan har han varit arbetsledare inom bygg- och anläggningsbranschen samt arbetat som lärare på gymnasiet på byggprogrammet – anläggning. I Malmö stad har man nysst tagit fram nya grävningensbestämmelser och förändrat sitt arbetssätt för att skapa ökad kvalitet vid grävarbeten på kommunal mark.

Jerry Palm, gatuingenjör och ansvarig för grävtillstånd och asfaltsbeläggning, Stadsmiljöenheten, **Ängelholms kommun**

Jerry var med i styrgruppen vid utformandet av SKR:s nya handbok Gatuarbete i tätort från 2019. Han arbetar i Ängelholms kommun, där man har mellan 20–30 parallella grävningar, och cirka 200 grävningar per år. Jerry kommer att föreläsa om hur man kan arbeta med entreprenörer så att det är enkelt för dem att följa kommunens grävbestämmelser, till exempel genom utbildning och tydliga checklistor, samt hur digitala arbetssätt frigör tid för uppföljning och platsbesök.

Hans Sundberg, Gatuingenjör, Gatuenheten, **Säffle kommun**

Hans ansvarar för grävningstillstånd, gatubelysning och asfaltsbeläggning i kommunen. Efter den stora boomen för fibergrävningar runt 2016, har Hans utvecklat kommunens arbetssätt genom att arbeta med samförläggning, vilket har ökat kvaliteten på schaktarbetena samtidigt som antalet grävningar har minskat.

Anncatrin Elversson, TA-chef, Peab och aktiv i SBSV:s styrelse, **Sveriges Branschförening för Säkrare Vägarbetsplatser**

Anncatrin arbetar med frågor runt trafik- och skyddsanordningar på Peab, som specialiststöd vid utförande av arbeten i trafikerad miljö och till dem som upprättar TA-planer. Hon har mångårig erfarenhet från bygg- och anläggningsbranschen, främst inom anläggning, drift- och underhåll. Anncatrin ingår sedan flera år i styrelsen för Sveriges branschförening för säkrare arbetsplatser (SBSV), som deltar i och driver flera intressanta projekt inom områdena säkerhet vid vägarbeten, uppföljning av vägarbetarnas arbetsmiljö, material för oskyddade trafikanter och tolkning av regelverk.

Grävarbete i kommunal mark

DATUM

8–9 februari 2022

PLATS

Citykonferensen Ingenjörshuset, Malmskillnadsgatan 46, Stockholm eller delta digitalt på distans

PRIS

Kurs i Stockholm: 7 900 kronor, exklusive moms. I priset ingår lunch, för- och eftermiddagsfika samt kursdokumentation i digitalt format. Priset gäller för en deltagare.

Digitalt deltagande: 6 900 kronor, exklusive moms. I priset ingår kursdokumentation i digitalt format. Priset gäller för en deltagare.

Sändningen kommer inte att spelas in och får inte heller spelas in av deltagarna.

För våra avbokningsregler, allmänna villkor och integritetspolicy se www.studia.se.

BOKA DIN PLATS

 www.studia.se

 08-650 09 29

 bokning@studia.se

 Studia AB
Box 550
101 30 Stockholm

Studia AB
Box 550
101 30 Stockholm

Telefon: 08-650 09 29
E-post: info@studia.se
Hemsida: www.studia.se

Avsändare och returadress: Studia AB, Box 550, 101 30 Stockholm

Studia

www.studia.se

1042.003